

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 23Co/252/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8813203471
Dátum vydania rozhodnutia: 09. 05. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Miloš Kolek
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2016:8813203471.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove, v senáte zloženom z predsedu senátu Mgr. Miloša Koleka a členov senátu JUDr. Mariany Muránskej a JUDr. Daniely Babinovej v právnej veci žalobcu: CD Consulting, s.r.o., so sídlom Politických vezňů 1272/21, Nové Město, 110 00 Praha 1, Česká republika, IČO: 264 29 705, právne zastúpeného Fridrich Paľko, s.r.o., so sídlom Grösslingova 4, 811 09 Bratislava, proti žalovanému: P. Y., nar. XX.XX.XXXX, bytom B. M. XXX/XX, Z. G. E., o zaplatenie 484 eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Z. nad E., č.k. 10C/475/2013-80 zo dňa 19.05.2015 takto

rozhodol:

Potvrďuje rozsudok.

Žalobca nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania, žalovanému náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

odôvodnenie:

Súd prvého stupňa napadnutým rozsudkom zamietol návrh, náhradu trov konania účastníkom nepriznal. Uviedol, že dohoda o vyplnení zmenky je v rozpore s § 54 ods. 1 druhá veta OZ. Dohoda o vyplnení zmenky a aj zmenka samotná sú neplatné, pretože sú v rozpore s dobrými mravmi a obchádzajú zákon.

Proti tomuto rozsudku v zákonom stanovenej lehote podal odvolanie žalobca.

- Uviedol, že v danej veci žalovaný nedoručil súdu žalobnú odpoveď v súlade s čl. 5 ods. 3 alebo 6 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007 z 11.7.2007 (ďalej aj „Nariadenie“), a teda súd mal vydať rozsudok o pohľadávke bez nariadenia pojednávania. Napadnuté rozhodnutie je preto rozhodnutím prekvapivým, čo predstavuje odňatie možnosti konať pred súdom. Prekvapivosť vyplýva zo skutočnosti, že žalovaný nárok nepoprel, no napriek tomu súd nárok zamietol, ale najmä vyplýva z rozporu napadnutého rozhodnutia s konštantnou judikatúrou NS SR, na ktorú žalobca v odvolaní poukazuje a ktorá mala byť prvostupňovému súdu známa.

- Namietal, že súd nariadil a vykonal pojednávanie, pričom pojednávanie možno podľa Nariadenia nariadiť len vo veciach rozporných tvrdení účastníkov konania, kde nebude možné potvrdiť alebo vyvrátiť tvrdenia účastníkov na základe predložených dôkazov. O nariadení pojednávania mal súd rozhodnúť uznesením a ak tak neurobil, jeho výsledky nemôžu byť použité pre rozhodnutie súdu.

- Namietal, že súd prvého stupňa vykonal dokazovanie, ktoré účastníci konania nenavrhl. Uviedol, že predložil súdu ako dôkaz o svojich nárokoch platnú zmenku, ktorá spĺňa všetky formálne a materiálne náležitosti predpokladané zákonom, a tým dokázal jasne, úplne a zrozumiteľne svoje právo na úhradu zmenkovej sumy a jej príslušenstva. Voči forme a obsahu zmenky zo strany žalovaného žiadnych námietok nebolo, a preto neexistovala okolnosť, ktorá by odôvodňovala vykonanie ďalších dôkazov nevyhnutných pre rozhodnutie veci. Uviedol, že predpokladom vydania rozsudku v tomto konaní bolo výlučne predloženie originálu zmenky. Zmenka je listinný cenný papier, ktorá inkorporuje v listine ako takej samo právo žalobcu. Žalovaný mohol vzniesť námietky voči zmenke a ak tak neurobil, musia

byť akékoľvek iné námietky odmietnuté, a to z dôvodu uplatnenia koncentračnej zásady konštruovanej nariadením.

- Prvostupňový súd vychádzal z podľa neho nesporných skutočností. Súd za nesporné považoval to, že žalovaný so spoločnosťou POHOTOVOSTĚ, s.r.o. uzatvoril zmluvu o úvere, ďalej že zmenka, ktorá je predmetom tohto konania je zabezpečovacou zmenkou, že žalovaný uzatvoril zmluvu o úvere ako spotrebiteľ. Tieto fakty nie sú nespornými skutočnosťami, neboli tvrdením ani jedného z účastníkov konania. Súd tieto údajne nesporné fakty vyabstrahoval z dokazovania, ktoré si sám navrhol. Takéto skutočnosti nemožno považovať za nesporné. Žalovaný ani žalobca sa k týmto skutočnostiam nikdy nevyjadrili, preto neexistuje spôsob akým by súd mohol dospieť k nespornosti týchto skutočností.

- Poukázal na to, že rozhodnutie je vzhľadom na nesprávnu interpretáciu príslušných právnych predpisov nesprávne. Uviedol, že zmenka je samostatným abstraktným záväzkom neakcesorickej povahy. Nie je možné ju spájať či podmieňovať inými okolnosťami než sú na zmenke uvedené. Prvostupňový súd sa aplikáciou príslušných ustanovení o zmenke vôbec nezaoberal a ignoroval predmet sporu. Poukázal na doterajšiu judikatúru českých a slovenských súdov týkajúcich sa zmieniek. Žalobca je majiteľom zmenky a nie je účastníkom akéhokoľvek spotrebiteľského vzťahu. Súd vec posudzoval, akoby išlo o bežný záväzok, čo je neprípustné.

- Uviedol, že je síce prípustné za určitých okolností uplatňovať tzv. kauzálne námietky voči žalobcovi, avšak námietka musí byť vznesená zo strany žalovaného a predovšetkým žalovaný v tejto situácii nesie dôkazné bremeno na preukázanie svojich tvrdení. Nie je prípustné, aby túto iniciatívu na seba prevzal súd a suploval aktivitu žalovaného. Uvedené námietky majú hmotnoprávny charakter, preto v záujme zachovania rovnosti strán súd nie je oprávnený žalovaného o nich ani upozorniť. V danom prípade následkom bolo nesprávne rozhodnutie vo veci. Súd porušil poučovaciu povinnosť prekročením ustanovenia § 5 ods. 1 O.s.p., porušil ustanovenia o vykonávaní jednotlivých dôkazných prostriedkov, prihliadol na skutočnosti a dôkazy, na ktoré nebolo možné prihliadnuť.

- prvostupňový súd vyhodnotil zmenku ako neplatnú, vychádzal len z kauzálnych námietok, ktoré nikto nevzniesol. Kauzálne námietky sú po indosovaní v zásade neprípustné. Navyše žalobcovi nie je známy obsah údajného zmluvného záväzku medzi žalovaným a remitentom.

- Nie je prípustné, aby súd nanútil žalovanému obranu, o ktorú žalovaný nestojí, ba prezentuje stanoviská v rozpore s touto obranou. Tým je porušená zásada kontradiktórneho súdneho procesu. Súd nie je nezávislým arbitrom, ale aktívnym účastníkom konania.

- poukázal na to, že zmenku vystavil žalovaný a túto dobrovoľne podpísal. Mal teda vedomosť o sadzbe zmenkového úroku 0,25 % denne a s takouto sadzbou jednoznačne súhlasil.

S poukazom na uvedené žiadal, aby odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvého stupňa tak, že návrhu v celom rozsahu vyhovie.

Odvolací súd preskúmal napadnuté rozhodnutie ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, a zistil, že rozhodnutie súdu prvého stupňa je vo výroku vecne správne. Súd prvého stupňa správne zistil skutkový stav a správne vo veci rozhodol. Argumentácia žalobcu v odvolaní neobstojí s ohľadom na spoločné stanovisko Najvyššieho súdu SR vo veciach občianskoprávných a obchodnoprávných, zverejneného v Zbierke stanovísk NS a súdov SR č. 8/2015 na str. 1.

Podľa tohto spoločného stanoviska „Ak navrhovateľ ako dôkaz osvedčenia uplatneného nároku doloží zmenku, platí bez ohľadu na povahu procesného nástroja, ktorý navrhovateľ použil, že:

1. pokiaľ z akýchkoľvek okolností prejednávanej veci vyplynie konajúcejmu súdu súvislosť s nekalou povahou či neprípustnosťou uplatneného nároku, je tento ex offo povinný zabezpečiť prieskum nároku v intenciách možnej absolútnej neplatnosti úkonu, v ktorom má nárok základ;

2. pokiaľ súd nevzhladne žiadnu nekalosť či neprípustnosť predloženého návrhu, súd pristúpi k prieskumu uplatneného nároku v rozmedzí prípadne vznesených námietok zohľadňujúc ich rozsah a povahu, pri rešpektovaní povinnosti posúdiť prípadnú absolútnu neplatnosť úkonu, ak to z vykonaného dokazovania vyplynie.

II. Ak je vystaviteľom zmenky spotrebiteľ, je možné túto skúmať až po úroveň dohody o vyplňovacom práve, aplikujúc právnu úpravu platnú a účinnú v čase, kedy bola zmenka vystavená.

III. Aj v prípade, že nie sú podané kauzálne námietky vystaviteľom zmenky (bez ohľadu na to, či je spotrebiteľom), ktorý je na strane žalovaného, je možné preskúmať a podľa okolností prípadu posúdiť nárok na uplatnený zmluvný úrok ako nárok uplatnený v rozpore s dobrými mravmi, ak výška uplatneného nároku podľa úvahy súdu takýto exces dosahuje.“

Ďalej zo stanoviska vyplýva, že „Z judikatúry Súdneho dvora EÚ vyplýva všeobecná zásada, podľa ktorej špecifiká súdneho konania, ktoré prebieha v rámci vnútroštátneho práva medzi predajcom alebo dodávateľom a spotrebiteľom, nemôžu predstavovať skutočnosť spôsobilú ovplyvniť právnu ochranu, ktorá podľa ustanovení smernice 93/13/EHS spotrebiteľovi musí byť poskytnutá, čo potvrdzuje aj článok 14 smernice 87/102/EHS.

Na prebiehajúce konania sa aplikuje Nariadenie (pozn. jedná sa o nariadenie č. 861/2007), ktoré je právnym predpisom EÚ s priamym účinkom. Cieľom Nariadenia je zjednodušenie, urýchlenie cezhraničných konaní vo veciach s nízkou hodnotou sporu, zníženie nákladov a zaručenie rovnakých podmienok pre veriteľov a dlžníkov (ods. 7 a 8 preambuly nariadenia). Pri postupe podľa nariadenia je súd povinný rešpektovať právo na spravodlivý proces a zásadu kontradiktórneho konania, a to najmä pri rozhodovaní o potrebe ústneho pojednávania a o spôsobe a rozsahu dokazovania, ktoré je nevyhnutné pre vydanie rozhodnutia (ods. 9 preambuly a článok 9). Uplatňuje sa v občianskych a obchodných veciach v cezhraničných prípadoch, bez ohľadu na povahu súdu, ak celková hodnota nároku bez navýšenia o úroky, náklady a výdavky nepresahuje čiastku 2000 eur v čase doručenia žalobného formulára na súd (článok 2 ods. 1). Nariadenie nevylučuje z vecnej pôsobnosti spotrebiteľské spory, v ktorých spotrebiteľ môže byť účastníkom na strane navrhovateľa alebo odporcu. Z článku 4 odseku 4 nariadenia vyplýva, že ak sa súd domnieva, že informácie, ktoré poskytol navrhovateľ, nie sú dostatočne jasné alebo primerané, alebo ak formulár návrhu nie je správne vyplnený, a pokiaľ sa pohľadávka nezdá byť zjavne neopodstatnená alebo návrh neprípustný, dá navrhovateľovi možnosť formulár návrhu doplniť alebo opraviť alebo predložiť určené doplňujúce informácie alebo doklady, alebo vziať návrh späť, a to v lehote, ktorú určí. Ak dospeje súd k záveru, že nárok je zjavne neopodstatnený alebo návrh je neprípustný alebo ak navrhovateľ formulár návrhu v určenej lehote nedoplnil alebo neopravil, súd návrh zamietne (neopodstatnenosť nároku alebo neprípustnosť návrhu sa posudzujú podľa vnútroštátneho práva - odsek 13 preambuly nariadenia). Z článku 19 nariadenia vyplýva, že pokiaľ nariadenie neustanovuje inak, európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu sa riadi procesným právom členského štátu, v ktorom sa konanie vedie.

Vo vzťahu k aplikácii Nariadenia tak možno konštatovať, že toto nekladie žiadne prekážky v možnosti preskúmať doložené listiny súdom a je možné aplikovať všetky procesnoprávne princípy použiteľné v slovenskom právnom poriadku. Predovšetkým aplikáciu znalosti určitých okolností súdu z jeho činnosti (notoriety) a zohľadnenie ochrany slabšieho v konaní, či ochrany dobrých mravov. Z Nariadenia nevyplýva povinnosť súdu automaticky návrhu vyhovieť. Aj v prípade absencie aktivity žalovaného v konaní, pokiaľ súd vzhľadom na návrhu také skutočnosti, ktoré ho povedú k záveru o neprípustnosti návrhu, návrh zamietne, čo vyplýva priamo z čl. 4 bod 4. Z procesného hľadiska teda k návrhu môže súd pristupovať s rovnakou mierou ingerencie, ako k akémukoľvek inému návrhu uplatnenému v konaní pred súdom, riadiac sa len osobitnými pravidlami týkajúcimi sa určitej časovej náročnosti v zmysle uložených lehôt podľa Nariadenia. Súd môže konať aj formou nariadeného pojednávania, nemusí to byť vždy len na základe návrhu účastníka, ale aj keď to sám považuje za potrebné. Nariadenie je procesný prostriedok, ktorý konanie urýchľuje, ale nebráni postupovať s rešpektovaním vyššej súdnej ochrany spotrebiteľa vykonaním potrebného dokazovania. Úvaha týkajúca sa prieskumu uplatneného nároku s oporou v doloženej zmenke nemôže byť ovplyvnená povahou použitého procesného nástroja. Skúmanie prípadnej absolútnej neplatnosti úkonu, ku ktorej pristupuje súd ex offo, nie je Nariadením nijako vylúčená.“

K ochrane spotrebiteľa vo vzťahu k zmenkám zo stanoviska vyplýva, že

„Ani nariadenie ani OSP neobmedzuje odporcu v tom, aké námietky môže uplatniť. Ak by vzhľadom na uplatnené námietky odporcu súd dospel k záveru, že navrhovateľ vedome konal na škodu odporcu ako dlžníka z indosovanej zmenky, pretože pri nadobudnutí zmenky, na ktorej je uvedené číslo spotrebiteľskej zmluvy vedel, že sa jedná o zmenku na rad, ktorá v zásade zbavuje dlžníka možnosti uplatniť voči novému majiteľovi zmenky námietky v zmysle § 17 ZZŠ a z údaju o čísle zmluvy (tzv. hodnotová doložka, ktorá informuje o kauzálnom vzťahu vedúcemu k použitiu zmenky a okolností svojich vzťahov k remitentovi musel vedieť, že zmenka sa týka spotrebiteľského vzťahu), výkon práva navrhovateľa by tak vzhľadom na konkrétne zistené okolnosti bol v rozpore s dobrými mravmi podľa ust. § 3 OZ, ako aj so Zákonom o spotrebiteľských úveroch v znení platnom do 31.12.2010, pretože indosácia zmienek zabezpečujúcich záväzok dlžníka zo spotrebiteľskej zmluvy v posudzovaných okolnostiach

predmetných prípadov bola v rozpore s ust. § 4 ods. 7 citovaného zákona v znení platnom do 31.12.2007; toto platí aj pre s ust. § 4 ods. 6, 7 cit. zákona v znení platnom od 1.1.2008 do 31.12.2010.

Pokiaľ by sme dospeli k záveru, že pri vymáhaní dlžnej sumy z indosovanej zmenky súd nemá možnosť hodnotiť obsah spotrebiteľskej zmluvy a rozhodnúť o nekalosti niektorých zmluvných podmienok či zhodnotiť platnosť zmenky samotnej, išlo by o neprijateľné zníženie právnej ochrany prináležiacej spotrebiteľovi a o porušenie zásady efektivity. Rigidná aplikácia ust. § 17 ZZŠ by spôsobila spotrebiteľovi neprimerané ťažkosti pri až následnom možnom domáhaní sa ochrany svojich práv (ust. §17 obsahuje úpravu, podľa ktorej kto je žalovaný zo zmenky, nemôže robiť majiteľovi námietky, ktoré sa zakladajú na jeho vlastných vzťahoch k vystaviteľovi alebo k predošlým majiteľom, okrem ak majiteľ pri nadobúdaní zmenky konal vedome na škodu dlžníka). Prijatie výkladu smerujúceho k povinnosti spotrebiteľa bez výhrad uspokojiť veriteľa - nadobúdateľa indosovanej zmenky a až následne ho žalovať o náhradu škody, s povinnosťou v takomto konaní dokazovať, že nadobúdateľ zmenky konal vedome na škodu dlžníka, by v konečnom dôsledku viedlo k prenosu povinnosti na spotrebiteľa spôsobom, ktorý je podľa právnej úpravy ochrany spotrebiteľa neprijateľný.“

V danom prípade z predloženej zmenky podľa názoru odvolacieho súdu vyplýva, že sa jedná o zabezpečovaciu blankozmenku vystavenú v prospech spoločnosti POHOTOVOSŤ, s.r.o., t.j. spoločnosti, ktorá poskytuje nebankové úvery. Vystaviteľom zmenky je fyzická osoba bez toho, aby bolo z údajov možné posúdiť, že sa jedná o podnikateľa. Zo zmenky vyplýva zmenkový úrok 0,25 % denne od určitého dátumu. Aj podľa názoru odvolacieho súdu, dohoda o vyplňovacom práve je neplatná, pretože umožňovala veriteľovi zo spotrebiteľského úveru bez akejkoľvek kontroly súdu alebo iného orgánu na ochranu spotrebiteľa podľa vlastnej úvahy vyplniť zmenku zabezpečujúcu úver. Úrok vo výške 0,25 % denne nepochybne je v rozpore s dobrými mravmi. Zároveň indosovaním zmenky došlo ku skutočnosti, že súčasný žalobca (nadobúdateľ zmenky) tvrdí, že nemá žiadnu vedomosť o pôvodnom kauzálnom vzťahu medzi vystaviteľom zmenky a spoločnosťou POHOTOVOSŤ, s.r.o., a teda nie je možné verifikovať či a aká časť úveru bola uhradená, resp. či žalobca nevymáha aj plnenia založené na neprijateľných zmluvných podmienkach. Použitie zmenky v spotrebiteľských vzťahoch má obmedzené použitie a jej použitie môže byť aj neprijateľnou zmluvnou podmienkou. Odvolací súd sa stotožňuje so záverom súdu prvého stupňa o neplatnosti dohody o vyplňovacom práve. Výsledkom použitia neplatnej dohody o vyplňovacom práve nemôže byť platná zmenka. Ak teda predložená zmenka nie je platná, nebol možné žalobe vyhovieť.

Z uvedených dôvodov odvolací súd rozhodnutie súdu prvého stupňa ako vecne správne potvrdil postupom podľa § 219 ods. 1 O.s.p..

O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.. V odvolacom konaní žalobca nebol úspešný, nemá preto právo na náhradu trov odvolacieho konania. Žalovaný v odvolacom konaní úspešný bol, trov konania mu nevznikli.

Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zák. č. 757/2004 Z.z. o súdoch).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.